

PACEA ÎN POLITICA DE SECURITATE A REPUBLICII MOLDOVA ÎN CONDIȚIILE GLOBALIZĂRII

*Dana NANU, Facultatea de Relații Internaționale,
Științe Politice și Administrative*

Peace and security represent two of the most important phenomena between states on the international arena. Taking into consideration the conditions and consequences of the globalization, one of the main problems of the Republic of Moldova is the ensuring of the state's security, because Moldova still doesn't have a clear perspective of its foreign and security policy. A consequent security policy has to be based on diminishing the threats and vulnerabilities which affect the security sector of the country and to be structured in accordance with the new realities, tendencies and necessities. This study tries to examine the actual dimensions of a security policy and to emphasize the policy of the Republic of Moldova in a globalized world.

Pacea și securitatea au reprezentat dintotdeauna o preocupare constantă a umanității. În prezent, această problemă este un subiect pe larg întâlnit atât în lucrările de specialitate, cât și în dezbaterile publice. Asigurarea păcii și securității naționale se află în centrul preocupărilor statelor și organizațiilor internaționale. La nivel global, în scopul realizării unei cooperări mai eficiente între statele lumii, au fost create organizații internaționale, precum Organizația Națiunilor Unite, Organizația Tratatului Atlanticului de Nord, Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa ș.a., pe când cooperarea în plan regional reprezintă un exercițiu util pentru promovarea intereselor și aspirațiilor comune în domeniul păcii și securității.

În Republica Moldova, interesele în domeniul păcii și securității pot fi rezumate la fortificarea internă a capacităților statului în consolidarea securității naționale și regionale, precum și integrarea deplină în structurile politice, economice și de securitate [1, p. 21]. Cu toate că Republica Moldova a aderat la numeroase inițiative, procese și structuri regionale de cooperare în domeniul securității, putem spune că problema păcii și securității este una actuală în cadrul acesteia, și că statul nu deține o perspectivă clară pe viitor.

Pentru a putea înțelege care este locul păcii în politica de securitate a Republicii Moldova ar trebui delimitat sensul termenului de „politică de securitate”. Ghica L.A. și Zulean M. au definit termenul de politică de securitate, trecându-l prin prisma noțiunii de politică publică. Astfel, politica de securitate națională poate fi definită ca „un ansamblu de decizii ce privesc structurarea unei viziuni despre securitatea națională și interesele naționale, determinarea unor obiective strategice și elaborarea unor strategii naționale, dar și implementarea și evaluarea acelor strategii” [2, p. 41]. În acest sens, politicile de securitate sunt determinate de un șir de elemente, cum ar fi puterea națională, procesele politice sau nivelul dezvoltării economice, în timp ce pe plan extern, în condițiile globalizării, o actualitate majoră

dobândește problema identificării unor noi soluții de asigurare a securității naționale.

Mediul actual de securitate este caracterizat de fenomenul globalizării. Globalizarea în calitate de fenomen inevitabil la etapa contemporană poate fi percepută nu doar prin extinderea globală și uniformizarea unor idei, valori, norme, tipuri de instituții și practici politice, dar și prin intensificarea și difuzarea dincolo de granițele naționale a amenințărilor contemporane la adresa securității naționale și internaționale. Astfel, concepția și politica de securitate a unui stat sunt proiectate în relație nemijlocită cu sursele de amenințare și cu resursele, adică potențialul de care dispune pentru a face față eventualelor pericole existente. Soluțiile de asigurare a securității naționale a Republicii Moldova depind în mare parte de tendințele interne ale statului, iar, totodată, problema modalităților de asigurare a securității statului se află în strânsă legătură cu nivelul scăzut de dezvoltare socioeconomică a țării.

Dacă ar fi să încercăm să analizăm conceptele de pace, securitate și politică de securitate din viziunea principalelor școli politice, ar trebui să atragem atenția la principalele elemente și caracteristici definitorii ale fiecăreia. În acest sens, școala realistă în domeniul securității pune accentul pe conceptul de putere și derivatele ei, cum ar fi politica de putere și echilibrul de putere, pe când școala idealistă pune accentul pe conceptul de pace. Totodată, realiștii acordă o prea mare importanță puterii militare, pe când idealiștii neglijează alte amenințări decât războiul, ca surse de insecuritate [3, p.158]. Astfel, punctul de pornire pentru abordările contemporane îl reprezintă anume studierea relațiilor de putere dintre state, a condițiilor în care pacea poate fi asigurată, a relațiilor economice interdependente în contextul asigurării securității naționale ș.a.

În contextul globalizării apar un șir de noi riscuri și amenințări care pot străbate hotarele fără a submina regimurile existente în cadrul statelor. În acest sens, Republica Moldova trebuie să țină cont și de oportunitățile de dezvoltare multidimensională oferite de globalizare și de necesitatea folosirii raționale a resurselor limitate ale statului pentru a putea face față amenințărilor existente, căci aceasta vizează însăși supraviețuirea și dezvoltarea Republicii Moldova. Astfel, trebuie menționat faptul că anume politica de securitate a unui stat, reflectată în concepții, doctrine și legi, este proiectată în corespundere cu sursele de amenințare și cu potențialul de care dispune statul pentru a face față eventualelor pericole.

De asemenea, tot mai des întâlnim în literatura de specialitate reflectări despre reforma sistemului de securitate, ca o consecință necesară a fenomenului de globalizare. Conceptul dat descrie „procese de transformare a sectorului de securitate din cadrul statelor, cu scopul de a le face mai eficiente și mai responsabile într-un sistem democratic, luând în considerație condițiile globalizării” [4, p. 24]. Astfel, reforma sectorului de securitate se

referă la un proces de analiză și revizuire a sectorului de securitate, de căutare a perfecționării, mergând mai departe decât schimbările în sectorul militar și incluzând alte instituții din domeniul securității.

În Republica Moldova, din ce în ce mai mult se înțelege că, pentru a asigura utilizarea tuturor mijloacelor în domeniul asigurării securității sale, va fi nevoie de implicarea unui spectru și mai larg de instituții. Totuși, din cauza faptului că democratizarea în Republica Moldova s-a dovedit a fi prea lentă și anevoioasă, mai este o cale lungă de parcurs pentru implementarea reală a celor mai importante principii și mecanisme privind controlul democratic asupra sectorului de securitate [5, p.65]. Astfel, importanța reformei sectorului de securitate în țara noastră depinde de un complex de factori externi, în special de evoluția situației geopolitice a Republicii Moldova, fiind în mare parte determinată de interesele marilor puteri privind această zonă și sistemul de securitate.

În concluzie, putem spune că instabilitatea mediului de securitate din Republica Moldova este în continuare determinată de factorii interni, care țin de criza politică, incapacitatea instituțiilor de a asigura respectarea legii, instabilitatea economică, corupția, nerespectarea drepturilor omului și multe altele. De aceea trebuie de pornit de la reformele sistemului de securitate intern. Republica Moldova, în scopul promovării intereselor de securitate, exercită o politică externă și de securitate activă. Însă în această perioadă sunt o multitudine de dificultăți interne și, ca rezultat, Republica Moldova rămâne în urmă în depășirea problemelor sale. De asemenea, țara noastră trebuie să ceară sprijinul partenerilor săi și comunității internaționale pentru susținerea financiară și tehnică a reformelor necesare în cadrul sectorului de securitate, deoarece statul nu dispune de resurse considerabile pentru a promova o politică externă de securitate consistentă în condițiile globalizării.

Referințe:

1. *Opțiunile de securitate ale Republicii Moldova*. Studiu elaborat la solicitarea coaliției PRO-NATO 2009. Chișinău: BTS, 2009. ISBN: 978-9975-9922-501.
2. GHICA, L.A., ZULEAN, M. elab. *Politica de securitate națională. Concepte, instituții, procese*. Iași: Polirom, 2007. ISBN: 978-973-46-0624-5.
3. VARZARI, V. Interpretarea conceptului de securitate din perspectiva școlii realismului politic. În: *Studii Internaționale. Viziuni din Moldova*. 2006, nr. 1, p.157-165.
4. SPORTEL, F., FALTAS, S. elab. *Reforma sectorului de securitate în Republica Moldova: Consolidarea controlului asupra sectorului de securitate*. Olanda: Centrul pentru Studii Europene de Securitate, 2009. ISBN: 978-9975-80-298-7.
5. ȚÎCU, V. Spațiul post-sovietic în căutarea unei identități de securitate. Cazul Republicii Moldova. În: *Studia Securitatis: revistă de studii de securitate și politice*. 2010, nr. 2. an. IV, p. 64-75.

*Recomandat
Dinu ILAȘCIUC, dr., conf. univ.*